

פתיח התורה

הרב שלמה לוונשטיין שליט"א

לקט פירושים מתוך שיעור פרשת שבוע
בביהכ"ס "דברי שיר" רח' זכריה 4 ב"ב יום חמישי בשעה 22:00

גליון מספר 120

וישב תש"ע

השני נחרב בעוון שנאת חנם מבקש אני את האחוה כדי שיבנה בית המקדש במהרה בימנו אמן.

"וישמע ראובן ויצילהו מידם" (לו כא)

פירש רש"י, שראובן אמר אני הבכור, ואין הסרחון תלוי אלא בי.

מבאר הגר"ז סורוצקין זצ"ל בספרו "אזנים לתורה" ראו כמה יפות וטובות הן מידותיו של ראובן. שהרי ראובן נולד ראשון והוא הבכור, אלא שיעקב העביר את בכורתו ליוסף ועל דבר זה שנאו האחים את יוסף ועל דבר זה דנו אותו ופסקו את דינו למוות. והנה בא ראובן ואומר "אני בכור" ולא יתלה הסרחון אלא בי. אתה בכור! הלא אם אתה היית הבכור יוסף לא היה עכשיו בבור, ורק מפני שלקחו ממך את הבכורה כל הענין מתגלגל כאן. אלא, אומר הגר"ז סורוצקין, רואים כאן את העדינות, הנקיות, היופי והמוסריות של ראובן, שהבין שאמנם לקח ממני אביו את הזכויות של הבכורה, אבל החובות נשארו לי. אני בכור ולא יתלה הסרחון אלא בי.

וכמה זוהרות לפי זה מילותיה של אמנו לאה כשקראה את שמו ראובן ואמרה ראו מה בין בני לבין הבן של חמי - עשיו.

"והנה אורחת ישמעאלים" (לו כה)

ולהלן "ויעברו אנשים מדיניים". ומדוע זימן להם הקב"ה דוקא משתי אומות אלו?

אומר הגר"ז סורוצקין זצ"ל בספרו "אזנים לתורה" שמן השמים רצו לרמוז בזה לשבטים הקדושים שמעשה זה שהם עוסקים בו כבר היה לעולמים, אצל סבא שלהם אברהם אבינו ע"ה לא יכלו בניו לשבת יחדיו שהרי ישמעאל היה רודף את יצחק, גם ברוחניות וגם בגשמיות כפי שפירש רש"י על הפסוק והנה ישמעאל מצחק. ומה עשה אז אברהם אבינו ע"ה? גרשו מביתו אך לא הרגו. וכן בני קטורה הנקראים מדיניים, שלחם אברהם אבינו ולא הרגם. כמו"כ השבטים יכולים ללמוד מכאן שגם אם אי אפשר לגור יחד עם יוסף, חלילה לכם להורגו נפש!

וכשראה יהודה את הישמעאלים הבין את הרמז ואמר לאחיו "מה בצע כי נהרוג את אחינו לכו ונמכרנו לישמעאלים".

"וישנאו אותו ולא יכלו דברו לשלום" (לו ד)

פירש רש"י ז"ל דברו כמו לדבר עמו.

ובספר "כרם צבי" כתב דלולי דברי רש"י ז"ל היה נראה לפרש ולא יכלו דברו לשלום שלא יכלו לסבול שהוא, יוסף, מדבר אתם לשלום, מפני שהבינו ש"כמים הפנים לפנים" יוסף שונא אותם בליבו, ומה שמדבר איתם לשלום הוא גניבת דעת שרוצה לגנוב דעתם.

"והנה תסובינה אלומותיכם" (לו ז)

בחלום הראשון נאמר והנה תסובינה אלומותיכם ותשתחוינה לאלומתי, ובחלום השני השמש והירח והכוכבים משתחווים לי. ויש לעיין בשביל מה חלם יוסף שני חלומות והלא תוכנם אחד הוא?

מתרץ הרב יחיאל גדליהו קאבצקי זצ"ל בספרו "גורל גדליהו" שהחלומות מראים את המצב בדיוק, שהרי בפעם הראשונה שהשתחוו ליוסף, השתחוו לו למרות שלא ידעו שהוא יוסף, וההשתחוויה נבעה מזה שהיה בידו לתת להם אוכל. וזהו החלום הראשון שנאמר בו "והנה תסובינה אלומותיכם ותשתחוינה לאלומתי" לא לי אלא לאוכל שיש בידו. אבל בחלום השני השתחוו כאשר כבר ידעו שהוא יוסף, ואכן השתחוו לו בעצמו. ולכן נאמר "הנה השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחווים לי".

"וימצאהו איש והנה תועה בשדה וישאלהו האיש לאמר מה תבקש ויאמר את אחי אנוכי מבקש" (לו טו)

בספר "צפנת פענח" כותב הרב פנחס שפירא זצ"ל לבאר מקרא קודש זה עפ"י הגמרא במסכת פסחים דף פ"ט שאברהם אבינו קרא לבית המקדש הר, שנאמר "אשר יאמר היום בהר ה' יראה". יצחק קראו שדה, שנאמר "ויצא יצחק לשוח בשדה". יעקב קראו בית, שנאמר "אין זה כי אם בית אלוקים". והנה, בית המקדש הראשון כנגד אברהם אבינו ובית המקדש השני כנגד יצחק, ולכן בית המקדש השני נקרא שדה.

ועל פי זה אפשר לדרוש את הפסוק שלנו "וימצאהו איש והנה תועה בשדה" - אלפיים שנה מסתובבים בני ישראל בגלות שבאה אחרי חורבן בית שני שנקרא שדה. "וישאלהו האיש לאמר מה תבקש" - שואל האיש מדוע בני ישראל מסתובבים כל כך הרבה שנים בגלות. ומתרץ, "ויאמר את אחי אנוכי מבקש" - הואיל ובית המקדש

שלוחה מאת ה' וכפי שמספרים חז"ל במסכת נדרים מא עמ' א' ששמואל ראה עקרב רוכב על צפרדע ושט בנהר, ובעברו השני של הנהר נשך העקרב אדם ומת אותו האיש וקרא עליו שמואל "למשפטיך עמדו היום כי הכל עבדיך".

אבל חשש יעקב פן טרוף טורף יוסף וכפי שמפרש התרגום אונקלוס מיקטל קטיל יוסף שמא נהרג ע"י אחיו, וכמו שפירש רש"י לקמן בפרשת מקץ, (מב לו) על הפסוק "אותי שכלתם" מלמד שמא הרגוהו כיוסף. ומפני שידע יעקב שהאחים שונאים ומקנאים ביוסף והם בעלי בחירה שאינה בידי שמים, לכן חשש שאם הם עשו את זה הרי האשמה נופלת גם עליו, שהרי שלח את יוסף למקום שההזק מצוי.

"ויספר שר המשקים" (מ ט)

בכל מקום נאמר שר המשקים לפני שר האופים. ויתכן, אומר הגר"ז סורוצקין זצ"ל שזה מפני שאצל גויים היין קודם לכל דבר... אבל בחלומות יש לבאר סיבה נוספת ששר המשקים דבר לפני שר האופים, מפני שאם היה מדבר שר האופים ראשון ויוסף היה פוטר את חלומו לרעה, לא היה שר המשקים אומר את חלומו, כפי שאומר הפסוק "וירא שר האופים כי טוב פתרו" אז אמר "גם אני בחלומי". וכדי שתהיה רווח והצלה ליוסף לכן דבר שר המשקים ראשון.

"כי אם זכרתני" (מ יד)

כותב ה"אזנים לתורה" שמעתי מפי ידידי הגאון ר"ז סולובייציק, הגאב"ד דבריסק שליט"א (זצ"ל), ששמע מפי אביו רבן של ישראל הגר"ח זצ"ל, שהי' מספר מפי איש נאמן, שבשעת מלחמת נפוליון באירופה המזרחית, עשו לכבודו משתה בחצר אחד האצילים, אשר בפלך קובנה, והזמינו אל המשתה את כהני הדתות, פרט לשל הדת היהודית. בשעת הנאומים לכבוד "הגבור המנצח" שאל נפוליון, מדוע אין כאן בא-כח הדת הישראלית? - אדון הבית הבטיח למלאות את החסרון לסעודת הערב. תיכף שלחו להביא אל המשתה את הרב הזקן של העירה הסמוכה. כאשר נודע להרב, למה הוא מתבקש חרד מאד, כי לא הסכים לעמוד ומכל שכן לדבר לפני מלך. וכאשר הגיע תורו לנאום, התחיל בהתנצלות כי הוא רב זקן ומעיר קטנה, ורגיל הוא מעולם לדרוש רק בדברי תורה, אבל לנאום לכבוד המלך - איננו יודע. אז אמר אליו נפוליון, כי כבר שבעה אזנו משמוע בכל המשתאות שנעשו לכבודו - דברי תהלה וחנופה, וכי הזמין רב לסעודתו כדי לשמוע ממנו דעת תורה על מעשה הגבורה שלו ועל מטרת המלחמות שהוא נלחם. אז נתעודד הרב ופתח ואמר: הלא גם אתה, אדוני המלך והשרים היושבים פה, קראתם את מעשה יוסף והחלומות, שפתר לשר המשקים ושר האופים, ושאחרי שהבטיח לשר המשקים, שאחרי ג' ימים ישיבו פרעה אל כנו, רצה כנראה, לבקשו שיזכיר אותו לפני פרעה להוציאו מן הבור. אבל בקשה אין מתחילים ב"כ"י, במלה זו מתחילים בטעם לאיזה דבר, ולאיזה דבר רצה יוסף לתת טעם? אבל באמת נתן יוסף טעם להפתרון המוזר שלו, שאיננו מתאים עם הרגילות, כי יש ב' מיני

"ויאמר יהודה אל אחיו מה בצע כי נהרוג את אחינו וכסינו את דמו" (לו כה)

פירש רש"י מה בצע, מה ממון.

ויש לעיין בדבר זה איך יתכן שיהודה, פה קדוש, יאמר דבר כל כך נורא. איזה כסף נרויח מזה שנהרוג אותו, האם יהודה התכוון לבצע כסף? ועיין במפרשים שהתחבטו בשאלה זו.

ומבאר הרב חיים מרדכי ברונרוט בספרו "אומר ודברים", שכל הענין של השבטים עם יוסף, לא היה ח"ו ענין של ממון או נקמה אלא כפי שמבואר בכל הספרים, השבטים לפי דעתם עשו הכל כשורה, ערכו משפט ופסקו דין צודק לפי דעתם. ולפי זה יש לשאול, כיון שלפי דעתם כדין עשו, איזו מן פשרה עשה יהודה באומרו מה בצע, לכו ונמכרנו, האם יש עצה ותבונה נגד חוקי התורה?!

אבל, שאלת יהודה היתה, מדוע אנחנו רוצים לכסות את דמו של יוסף, מדוע אנחנו מדברים על "ואמרנו חיה רעה אכלתהו", אם אכן הדין מחייב להורגו הרי מצוה היא, ואין מה להסתיר כאן. אדרבה, חובה לקיימה בפומבי למען ישמעו ויראו. וידע גם אבינו גם העולם כולו כי בדין ומשפט נהרג!

ומזה שאנחנו רוצים לכסות את דמו מוכח שהפסק דין עדיין אינו מספיק ברור ומחוויר, ואם הדבר מוטל בספק ואפילו ספק קל, לכן מוטב "לכו ונמכרנו לישמעאלים וידנו אל תהי בו".

וזהו ששאל יהודה "מה בצע" - מה ממון יצא לנו מזה שנעלים את מתתו, כלומר, אין סיבה אמיתית שאנו רוצים לכסות את דמו, אף אחד לא משלם לנו בשביל זה, ואם במצפוננו יתגנב רגש הרצון לכסות את דמו ולהעלים את מתתו, מוכח שיש לפקפק אם בכלל הדין הוא דין אמת לאמיתו, וזה מספיק כבר לעכב את הריגתו ולא לעשות את המעשה שיהיה אח"כ מעוות לא יוכל לתקון.

"ויכירה ויאמר כתונת בני חיה רעה אכלתהו טרוף טורף יוסף" (לו לג)

פירש רש"י ז"ל: נצנצה בו רוח הקודש סופו שתתגרה בו אשת פוטיפר שנדמתה לחיה רעה.

ומוסיף הכרם צבי, שגם סוף הפסוק "טרוף טורף יוסף" גם הוא רוח הקודש, שהרי מזון נקרא טרף, כמו שכתוב בפסוק "הטריפיני לחם חוקי" וממילא רוח הקודש מדברת מגרונו של יעקב ואומרת טרוף טורף יוסף - בסופו יהיה הוא זה שיזון את כל העולם בשנות הרעב.

"ויכירה" (לו לג)

המילים בני חיה רעה אכלתהו, סופי תיבות השם הנכבד והנורא ברוך הוא וברוך שמו.

אומר ה"חסד לאברהם" כוונת יעקב אבינו בזה היתה כי אם חיה רעה אכלתהו אז בטח מאת ה' היתה זו, כי לחיה רעה אין בחירה, וממילא יעקב חף מכל פשע בענין זה ששלח את יוסף בדרך מסוכנת, כי ידע ששלוחי מצוה אינם נזוקין לא בהליכתן ולא בחזרתן, וחיה רעה היא

ה) "אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו ולא פנה אל רהבים ולא בטח על מצרים הקרויים רהב" ע"כ.

והנה לכאורה צריך ביאור מה היתה הטענה על יוסף בבקשתו זו משר המשקים, והלא מדרכי ההשתדלות היא מאחד שיושב בבית האסורים ונזדמן לו שר שע"י בקשתו יוכל להנצל ולצאת מכלאו, הרי בודאי מחובת ההשתדלות היא לבקש דבר זה ממנו, וא"כ מה היתה הטענה על יוסף, ומתרץ הגר"ד פוברסקי שליט"א בספרו "בד קודש": שהרי יוסף בפתרון החלום לשר המשקים אמר לו רק שיצא בעוד שלושה ימים, ומעתה לא היה לו ליוסף לבקש ממנו טובה זו, באשר גילה בדעתו בזה שברור לו שלא יצא קודם לשלושה ימים. וא"כ, מצד מצות ההשתדלות פקע חיובו עד סוף זמן זה. ובאמת היה לו לבטוח ולהאמין בכל רגע ורגע שיתכן שיצא מבית האסורים עוד קודם לסיום שלושת ימים אלו, ועכ"פ היה לו להמתין בבקשתו עד סיום שלשת הימים, ואזי אם לא יצא עדיין יכול שוב לבקש בבקשתו משר המשקים, מפני שאז נתחדשה עליו שוב מצות ההשתדלות.

חנוכה

רמזים לחנוכה

"נתנו רשעים פח ליי" (תהלים קיט קי)

רמז יש בפסוק זה ששני חגים באו לנו "בזכות" הרשעים שרצו להרע לנו והם פורים וחנוכה. וזהו "נתנו רשעים פ"ח ליי"

"והיו לאות על ידכה" (שמות י"ג ט"ז)

רמז יש כאן שבחנוכה ובפורים מניחים תפילין וזהו והיו לאות על י"ד וכ"ה. י"ד - רמז לפורים וכ"ה רמז לחנוכה.

במדרש רבה בראשית פרשה ב סימן ד נאמר וחושך על פני תהום זו גלות יון שהחשיכה את עיניהם של ישראל בגזרותיהם שהיתה אומרת להם כתבו לכם על קרן השור שאין לכם באלוקי ישראל.

ומדוע רצו שיכתבו דבר זה דוקא על קרן השור? אפשר לומר שזו היתה הבהמה שאיתה עבדו ועליה רכבו וממילא זו היתה שיטת הפרסום הטובה ביותר. (כמו הסטיקרים היום ע"ג המכוניות)

בשם הגאון ר' חצקל אברמסקי זצ"ל אמרו שראה פעם במוזיאון בלונדון שבקרן השור היו משתמשים לתת לתינוקות לאכול, וממילא הבין שכוונתם של היונים היתה שאפילו תינוק שרק יונק, ידע שאין לנו חלק באלוקי ישראל ח"ו.

ומרן הגראי"ל שטיינמן שליט"א הביא בענין זה את הגמרא במסכת מכות דף כג ע"ב ב שאמנם יש לנו תרי"ג מצוות אך בא חבקוק והעמידן על אחת "וצדיק באמונתו יחיה" [אין הכוונה שתבקוק אמר שצריכים רק להאמין, ח"ו. אין לשום אדם או בריה כח לחלוק על משה רבינו. אלא, שיהודי חייב לתת את כל ליבו ומוחו בשביל לקיים

פקידים במלכות: א. נמוכים, ובנוגע להם, אם נשמע, שחטאו נגד החוק, נותנים אותם במאסר, ועושים חקירה ודרישה והיה אם אמת נכון הדבר, אז דנים ועונשים אותם לפי החטא, ואם שקר ענו בהם, מושיבים אותם על כנם. ב. פקידים גבוהים ושרים, היושבים ראשונה במלכות, ואם יצא עליהם קול שחטאו, אין ממהרים להושיבם במאסר על סמך חשד בעלמא, אלא עושים קודם חקירה ודרישה, ואם אמת הדבר, מעבירים אותם בדרך כבוד, ר"ל נותנים להם "חופשה להבראה"... ואם שָׁאול חטאו, וגדול עונם מנשוא, נותנים אותם במאסר ודנים אותם, נמצא, שפקיד נמוך, היושב במאסר, מכיון שאין עושים חקירה ודרישה לפני מאסרו, ברנש כזה יש לו תקוה, לא רק לצאת לחפשי, אלא אפילו לשוב אל משמרתו. אבל מיניסטר, היושב במאסר, מכיון שאין נותנים אותו שמה עד שתתברר אשמתו (כדי שלא לזלזל בכבוד השרים), ממילא יש לו תקוה רק שיקלו את עונשו בשעת בירור הדין ע"י פרקליטים טובים, אבל אין לו תקוה שיפטרו אותו מכל עונש, ומכ"ש שאין לו תקוה לשוב אל מקומו הראשון. וממילא כאשר פתר יוסף לשר המשקים, אשר ישב שנה תמימה במשמר, ששייבו אותו על כנו, במשפט הראשון אשר היה משקה למלך, ראה אות תמימה על פני השר. ולכן הקדים יוסף ואמר לו, כי באמת לא עשו חקירה ודרישה קודם מאסרך, ולכן ישיבו אותך עכשיו על כנך. ואם תאמר, איך אפשר, ששיימו שר גדול כמותך אל בית האסורים בלא חקירה ודרישה? דע לך שזה באמת נגד הטבע, ומן השמים גזרו עליך, שתד אל בית האסורים, ותראה שם נקי וצדיק אובד בעיניו, כדי להצילו משם, והטעם האמיתי לשבתך בבית האסורים הוא: "כי אם זכרתי והוצאתני מן הבית הזה", לכן אל תתמה, איך קרה כדבר הזה. אחר כך פנה הרב אל המלך ואמר, באמת קשה להבין, מה אתה עושה באירופה המזרחית, שהיא כבית האסורים - לעומת חיי הנחת והעושר באירופה המערבית, כן קשה להבין את כל הנצחונות שלך נגד הטבע על כל העמים עד אשר הגעת הנה. אבל הטעם האמיתי הוא, כי מן השמים שלחו אותך הנה, כדי שתראה פה במו עיניך, איך עם ישראל, בני בניהם של יוסף הצדיק אסורים פה, איך המה סובלים מחוקים לא ישרים ומשפטים בל יחיו בהם, שחקקו נגדם, איך כורתים אוכל מפייהם וגוזרים עליהם גזרות קשות ורעות. אדוני המלך! מן השמים נתנו לך כח ועוז לנצח את כל עמי אירופה המערבית ושלחו אותך הנה לראות את הנקיים, האובדים בצדקתם: "כי אם זכרת אותם כאשר ייטב לך", כאשר תנצח גם את אירופה המזרחית, והוצאת אותם מן הבור הזה לתת להם חוקים ישרים למען יחיו בהם בשווי-זכויות עם יתר העמים, אשר בתוכם אחי בני עמי יושבים - המלך לחץ בחזקה את ידי הרב הזקן והודה לו על דבריו, שישירו מאד בעיניו.

"ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחו" (מ כג)

ברש"י כתב וישכחו לאחר מכן, מפני שתלה בו יוסף לזכרו הזקק להיות אסור שתי שנים, שנאמר (תהילים מ

כל מצוה. ראה דוד המלך שאנשים לא מסוגלים להתפרס כל כך, ולכן נתן "סולם" באומרו אם תקיים עם כל הלב והמוח את אחד עשר המצוות הללו, תגיע לקיום מלא של שאר המצוות. ישעיהו הנביא ראה שגם אחד עשר הם יותר מדי, ולכן קצר את הסולם והעמידו על שש מצוות, עד שבא חבקוק הנביא והעמידן על אחת, הכוונה שהאמונה בה' ובתורתו תהיה בסיס לכל התרי"ג מצוות, היא היסוד אותה צריכים לחזק ולתחזק, ועליה יעמוד הבנין של שש מאות ושש עשרה מצוות].

אומר הרב שטיינמן, כאשר באו היוונים חפשו לדעת במה יפה כוחם של עמ"י, וכשהבינו שכל הבנין עומד על יסוד האמונה אמרו אם כך, נלחם בזה. ומכיון שהבינו שאי אפשר לבוא ליהודי ולומר לו אל תאמין בה', הלכו היוונים וחפשו את המקום שבו אולי יוכלו להצליח - כאשר אדם יוצא לעבודתו יודע הוא ומאמין שכל הענין הוא רק השתדלות אך את הפרנסה הקב"ה נותן, וכפי שהמליצו הראשונים על הפסוק "ה' ילחם לכם ואתם תחרישון", "ה' ילחם לכם" - את הלחם ה' נותן, "ואתם תחרישון" - אבל אתם לא תסמכו על זה שה' נותן את הלחם, אלא תלכו לחרוש. כאן בנקודה זו אמרו היוונים ליהודים, ה' נותן לכם את הלחם? הלא אם השור לא היה חורש לא היה צומח שום דבר, ואיך אתם אומרים שה' הוא זה שנותן. וזו היתה כוונתם "כתבו לכם על קרן השור".

ובדבר זה אכן צריכים כל הזמן להתחזק כי הנסיון הוא גדול ובכל תחום. פעם זו פרנסה ופעם זו דרשה מוצלחת, ופעם זו עוגה שהצליחה. תמיד צריכים לדעת ולהאמין שאמנם אני השתדלתי אבל את ההצלחה הקב"ה נתן.

כך עשה אברהם אבינו אחרי שניצח את ארבעת המלכים. הרים את ידו ואמר הרימותי ידי לקל עליון וגוי'. ואומרים המפרשים שלא רצה לתלות את ההצלחה בכוחו ועוצם ידי אלא נתן את הכח לה', ועל זה נאמר "וקווי ה' יחליפו כח", שלא אומרים כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, אלא כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל.

"ומנותר קנקנים נעשה נס לשושנים בני בינה ימי שמונה קבעו שיר ורננים"

ידועה החקירה מדוע קבעו חז"ל בפורים משתה ושמחה ואילו בחנוכה האכילה היא רק רשות ותקנת חז"ל היא הלל והודאה.

ובחידושי "טל השמים" של הרב רפאל בלום זצ"ל, פירש על פי שאלה נוספת:

בגמרא כתוב, שרק לאחר שנה קבעו חז"ל את החנוכה. והרי כבר ידעו שהיה נצחון במלחמה וכן שמצאו את פח השמן, ומדוע לא קבעו חג כבר באותה שנה. ועוד נקודה שצריכים להבין. נעשה נס ומצאו פח שמן טהור חתום בחותמו של כהן גדול. אבל פח זה הספיק רק ליום אחד עשה הקב"ה נס נוסף, שאותו פח שהספיק רק ליום אחד שרתה בו הברכה והספיק לשמונה ימים. לשם מה צריך כזה נס גדול, מדוע לא המציא להם הקב"ה שמונה פחים, או פח אחד עם כמות של שמן לשמונה ימים!?

אלא, אומר הרב בלום, שאכן היה ספק לחכמים מה לקבוע בחג זה, מהו הנס הגדול שהתרחש כאן, האם הנצחון במלחמה, שהרי סוף כל סוף היתה סכנה גדולה. ואם כן, צריכים לקבוע חג משתה ושמחה כמו בפורים שהיתה סכנה לגופות, או שיש כאן רק נס רוחני שיכולנו לחזור ולקיים תורה ומצוות, וא"כ, צריך לעשות חג להלל והודאה. ועל כן התבוננו החכמים מדוע באמת לא המציא לנו הקב"ה שמונה פחים, מדוע עשה נס בתוך נס מציאת השמן, שהשמן ידלק שמונה ימים. אלא הבינו (בני בינה) שאכן נס הנצחון במלחמה הוא נס עצום אבל הרי יכולים לתלות זאת באיזה מצביא מהולל או בחומר נשק סודי, אותו הדבר לגבי מציאת הפת, נו נו, מצאו פת, אבל הקב"ה רצה כנראה שנבין שהנס הוא רק נס רוחני. נס שבא לחזק את האמונה ולכן המציא לנו פח שתכולתו מספקת רק ליום אחד ובתוכו עשה נס שאי אפשר להתווכח שהוא נס. ובזה הבינו שעיקר החנוכה הוא חיזוק האמונה וממילא התקנה צריכה להיות בהלל והודאה.

וזו כוונת המשורר. "ומנותר קנקנים" - הפח האחד שנמצא, נעשה נס לשושנים - נעשה נס והוא דלק שמונה ימים, "בני בינה" - חכמי אותו הדור שמבינים דבר מתוך דבר, "ימי שמונה קבעו שיר ורננים" - הבינו שרצונו של הקב"ה היה שחנוכה יהיה רק לזכר חיזוק האמונה ולא במשתה ושמחה אלא רק הלל והודאה שיר ורננים.

חנוכה

יש לדון, אם הם חנו בכ"ה, יוצא שאת הר הבית כבשו כבר בכ"ד וא"כ מדוע לא חוגגים את כ"ד? ויש לומר, ששמחת הצדיקים אינה על כיבוש ולא על הנפת הדגל... אלא על זה שעכשיו אחרי שנצחנו אפשר כבר לשבת ללמוד תורה ולקיים את המצוות, ואת זה יכלו לעשות רק בכ"ה כשחנו, ולכן החג מתחיל בכ"ה כי אז חנו - כה.

